

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Wrzesień 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Chiny rozpoczęły proces ekspansji ośrodków medialnych i kulturowych w regionie EŚW, co szczególnie uwidacznia się na Ukrainie;
- b. ChRL konsekwentnie korzysta z przywilejów i ulg podatkowych nadanych przez białoruską administrację w parku przemysłowym Great Stone, przeprowadzając kolejne inwestycje i uzależniając rozwój obwodu mińskiego od chińskiego kapitału;
- c. bezpieczeństwo energetyczne Chin jest coraz bardziej zależne od utrzymania obecnego stanu stosunków polityczno-gospodarczych z Moskwą.

II. CHINY-UKRAINA

16 września: **Beijing Skyrizon Aviation zablokowane przez ukraiński sąd.** Ukraiński sąd zamroził 56% pakiet kontrolny udziałów Beijing Skyrizon Aviation w ukraińskiej firmie Motor Sich. Ukraińska firma zajmuje się m.in. produkcją wojskowych silników lotniczych dla takich maszyn jak Antonov An-124 oraz Antonov An-225. W maju tego roku BSA zainwestowało około 250 mln USD w utworzenie nowej fabryki na Ukrainie, co stworzyło 22 tys. nowych miejsc pracy. Według informacji przekazanych przez ambasadę Ukrainy w Pekinie dla redakcji South China Morning Post, wszczęto dochodzenie w sprawie naruszenia bezpieczeństwa narodowego Ukrainy.

18 września: **spotkanie ministrów spraw zagranicznych ChRL i Ukrainy** Podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku doszło do rozmów pomiędzy Wang Yi oraz Pavlo Klimkinem. Wang stwierdził, iż Chiny pragną aby Ukraina została ważnym elementem w konstrukcji inicjatywy Pasa i Szlaku oraz aby chińsko-ukraińskiej partnerstwo strategiczne opierało się na wspólnym poszanowaniu, równości oraz poszukiwaniu korzyści. Chińczycy oferują również swą pomoc dla wszystkich stron biorących udział w konflikcie krymskim z nadzieją na szybkie zażegnanie kryzysu na podstawie porozumienia z Mińska. Klimkin zapewnił, iż Ukraina wspiera chińskie starania w celu utworzenia pasa ekonomicznego i jest gotowa na pogłębienie współpracy gospodarczej i kulturalnej

w ramach tej inicjatywy jak i zacieśnienie stosunków bilateralnych w celu osiągnięcia praktycznych efektów współpracy. Dodatkowo, minister spraw zagranicznych na Ukrainie podziękował za chiński obiektywizm oraz uczciwą postawę w zajmowanym stanowisku, jednocześnie wzywając Chiny do wzięcia na siebie większej odpowiedzialności w celu zażegnania kryzysu krymskiego.

19 września: chińsko-ukraińska współpraca w sektorze medialnym

Podpisanie umowy ramowej o współpracy została podpisana podczas 7. Międzynarodowego Forum Medialnego „Kiev Media Week” przez wiceprezydenta Chińskiego Radia Międzynarodowego (CRI) – Tian Yuhonga oraz Zuraba Alasania, dyrektora państwowej ukraińskiej telewizji NTU. Umowa przewiduje emisję chińskich filmów oraz wspólnych projektów produkcji treści medialnych przez oba kraje. Chińskie produkcje zostaną w większości przetłumaczone na język ukraiński, natomiast kilka pozycji zostanie wyemitowane w języku mandaryńskim z ukraińskimi napisami tak, aby propagować naukę języka chińskiego wśród ukraińskiego społeczeństwa. W przyszłości strona chińska ma zająć się również emisją ukraińskich programów w Państwie Środka.

28 września: planowane uruchomienie nowego bezpośredniego połączenia lotniczego Ukraina – Chiny

Ukraine International Airlines - największa krajowa linia lotnicza obsługująca Port lotniczy Kijów-Boryspol zapowiedziała, iż od lata 2018 roku uruchomi regularne połączenie między Kijowem a Kantonem. Loty mają odbywać się trzy razy w tygodniu. Będzie to drugie bezpośrednie połączenie na linii Ukraina – Chiny po uruchomieniu w kwietniu 2015 roku bezpośredniego połączenia łączącego Kijów i Pekin.

30 września: otwarcie nowego Instytutu Konfucjusza w Kijowie

W uroczystym otwarciu nowego Instytutu Konfucjusza na Kijowskim Narodowym Uniwersytecie Lingwistycznym uczestniczył ambasador ChRL na Ukrainie Du Wei oraz wiceminister edukacji i nauki Ukrainy Roman Greba. Amb. Wei podkreślił znaczenie KNUL dla ukraińskiej edukacji, ponieważ wielu absolwentów tej uczelni z powodzeniem zaczyna karierę dyplomatyczną. Ambasador wyraził również chęć zacieśnienia współpracy chińskich uniwersytetów z ukraińskimi instytucjami szkolnictwa wyższego, zwłaszcza z KNUL.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

12 września: białoruscy producenci wołowiny rozpoczęli eksport do Chin

Białoruskie ministerstwo Rolnictwa i Żywności potwierdziło rozpoczęcie procesu eksportowego przez dwa białoruskie przedsiębiorstwa OAO Mogilev Meat Packing Plant oraz Veles-Meat. Aleksei Bogdanov, szef departamentu handlu zagranicznego ministerstwa potwierdził, iż białoruscy producenci są odbiorcą coraz większej liczby delegacji ze strony chińskiej co wkrótce przełoży się usprawnienie procesu przewozu towaru oraz zwiększenia ilości firm eksportujących wołowinę do Państwa Środka. Wartość eksportu wołowiny do Chin ma w 2017 roku osiągnąć 20 mln USD.

13 września: inspekcja parku przemysłowego Great Stone przez SINOSURE

Delegacja na czele z dyrektorem SINOSURE – Wang Yi – odbyła wizytę na położonym nieopodal Mińska parku przemysłowym, który w obecnych stosunkach chińsko-białoruskich stosunkach gospodarczych zaczyna odgrywać coraz ważniejszą rolę. Wang bardzo dobrze ocenił rozwój parku i powiedział, iż jest to naoczny efekt wzorowych stosunków gospodarczych i politycznych pomiędzy państwami. Wizyta miała charakter kurtuazyjny a sama obecność dyrekcji SINOSURE należy odczytywać jako dobitny znak poprawności relacji na linii Mińsk-Pekin.

13 września: Chengdu Xinzhu Silk Road Development oraz MAZ-Weichai w parku Great Stone do 2018 roku

Chińsko-białoruskie joint venture MAZ-Weichai produkujące silniki wysokoprężne oraz Chengdu Xinzhu Silk Road Development produkujące superkondensatory (używane m.in. przy prototypach samochodów hybrydowych czy produkcji pojazdów elektrycznych) do końca 2017 roku mają rozpocząć działalność w parku przemysłowym. Wielkość fabryki produkcyjnej firmy z Chengdu ma wynosić 20 tys. m².

26 września: Białorusini planują zmniejszenie obostrzeń reżimu wizowego dla obywateli ChRL

Wiceminister Sportu i Turystyki Mikhail Portnoi potwierdził, iż ministerstwo pracuje nad projektem zmian w polityce wizowej dla obywateli Chin. Plan ma wejść w życie prawdopodobnie z początkiem 2018 roku. Chińscy obywatele mogliby poruszać się po terenie Białorusi do 30 dni bez wymogu posiadania wiza. Portnoi wyraził nadzieję, że planowane wprowadzenie mniej restrykcyjnej polityki wizowej pozwoli nazwać 2018 r. rokiem turystyki na Białorusi.

26 września: chińsko-białoruska współpraca transgraniczna

Spotkanie odbyło się w Beijing Hotel w Mińsku a spotkanie otworzył ambasador ChRL na Białorusi – Cui Qiming. Ambasador podczas swej przemowy miał przytoczyć wspianą historię Chińskiej Republiki Ludowej i wartości chińskiej cywilizacji. Podkreślił również rolę obecnego przewodniczącego ChRL – Xi Jinpinga w budowaniu międzynarodowej pozycji Chin. Nie obyło się również bez odniesienia do planowanego na 18 października XIX zjazdu KPCh, gdzie ważyć się będą losy kierownictwa Chińskiej Republiki Ludowej.

IV. CHINY-ROSJA

8 września: CEFC China Energy Co. z 14 procentowym pakietem udziału w Rosneft

CEFC odkupiło 14,16% udziałów od joint venture Grencore Plc i Qatar Investment Authority za sumę 9 mld USD. Dyrektor Rosneftu, Igor Sechin powiedział, iż cieszy się z przejęcia pakietu mniejszościowego firmy przez chiński podmiot. Politycznie, transakcja miała dojść do skutku już w kwietniu br., kiedy to Władimir Putin przyznał Order Przyjaźni Ivanowi Glasenbergowi (Glencore), Abdullahowi Bin Mohammedowi Bin Sad Al Thaniemu oraz innym bankierom powiązanym z transakcją.

15 września: Rosja dostarczy Chinom wojskowe śmigłowce transportowe w 2018 roku

Rosyjskie przedsiębiorstwo Russian Helicopters podpisało odpowiednią umowę z chińskim Avicopter, która ostatecznie określiła parametry techniczne maszyn, które do Chin mają trafić już w 2018 roku. Dyrektor RH, Andrey Boginsky potwierdził, iż ostateczny kontrakt ma być gotowy jeszcze w 2017 roku. Umowa jest konsekwencją ubiegłorocznej czerwcowej wizyty Władimira Putina w Chinach. Podczas wizyty prezydenta FR podpisano wstępną umowę o współpracy w kwestii stworzenia wspólnego projektu wojskowych śmigłowców transportowych.

18 września: wspólne ćwiczenia militarne na Morzu Ochockim.

Wojska rosyjskie i chińskie rozpoczęły wspólne manewry między Zatoką Piotra Wielkiego a południową częścią Morza Ochockiego w odległości do 100 mil od granicy z Koreą Północną. Wspólne stanowisko chińsko-rosyjskie mówi o drugiej części tegorocznych ćwiczeń marynarki wojennej, która nie ma mieć związku z obecnym kryzysem koreańskim.

18 września: rozmowy szefów MSZ ChRL i Rosji

Przy okazji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku doszło do spotkania Siergieja Ławrowa z Wang Yi. Chiński dyplomata wyraził wdzięczność w kwestii rosyjskiego udziału w sukcesie podczas szczytu BRICS w Xiamen oraz wezwał do promocji stosunków dwustronnych w celu osiągnięcia bardziej praktycznych wyników. W kwestii kryzysu koreańskiego Chiny zobowiązały się wdrażać rezolucje RB ONZ i szanować inne międzynarodowe zobowiązania. Jego rosyjski odpowiednik również pogratulował udanych obrad podczas szczytu BRICS łącząc nadzieję na chińską promocję inicjatywy BRICS na forum międzynarodowym – w szczególności na forum ONZ. Obaj zgodnie przyznali, iż Chiny i Rosja muszą wspólnie przyczynić się do pokojowego rozstrzygnięcia kwestii koreańskiej.

21 września: Rosja chce zdystansować Arabię Saudyjską w ilości eksportu ropy do ChRL

Rosyjski Rosneft przy użyciu ropociągu Wschodnia Syberia – Ocean Spokojny chce zwiększyć przesył baryłek ropy naftowej do poziomu 600 tys. dziennie dla chińskiego PetroChina, co ma stanowić 50% wzrost w stosunku do roku bieżącego. Z kolei Liaoyang Petrochemical Corporation z prowincji Liaoning ma podwoić import rosyjskiej ropy do 400 tys. baryłek dziennie do końca 2018 roku. Wartym uwagi jest fakt, iż Rosneft tym samym zignoruje limity eksportowe, do których zobowiązał się na forum międzynarodowej organizacji OPEC.

26 września: Chiny zablokują popularny komunikator WhatsApp a Rosja zablokuje dostęp do Facebooka?

WhatsApp jest obecnie jedyną usługą Facebooka dostępną na rynku chińskim, jednak sytuacja przed XIX Zjazdem KPCh może się zmienić. Powodem takiej decyzji jest tzw. szyfrowanie end-to-end (ang. end-to-end encryption), która skutecznie uniemożliwia inwigilację w przesyłane treści. Z kolei w Rosji na celowniku władz znajduje się Facebook. Ultimatum jakie postawiono przez zarząd największej sieci społecznościowej to przechowywanie danych na serwerach w Rosji. Do podobnej sytuacji doszło w maju br., kiedy to rosyjskie władze zablokowały z tego samego powodu dostęp do chińskiego komunikatora WeChat. W tym drugim przypadku porozumienie zostało szybko osiągnięte, tworząc precedens który tym razem wymierzony jest w amerykańskiego giganta.

KOMENTARZ

1. Fiasko związane z przejęciem ukraińskiego Motor Sich stanowi duże zagrożenie dla rozwoju chińskiego lotnictwa wojskowego. Inżynierowie Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej rozwijają projekty chińskiej jednostki napędowej wojskowego samolotu transportowego Y-20, jednak jej możliwości nośne są znacznie mniejsze niż w przypadku silników stosowanych w Antonovie An-225. Według Xu Guangyu – specjalisty w chińskim związku ds. kontroli zbrojeń i rozbrojenia – dostęp do ukraińskiej technologii przyczyniłby się do szybszego rozwoju technologii, jednak jego brak nie ma znacznego wpływu na postęp badań i wdrażania technologii, gdyż rodzima produkcja jest również bardzo zaawansowana. Ukraińskie służby bezpieczeństwa obecnie przesłuchują osoby odpowiedzialne za odstąpienie pakietu kontrolnego firmy Motor Sich pod zarzutem „sprzedaży ukraińskiego majątku mającego kluczowe znaczenie dla gospodarki i obronności państwa”. Według Ni Lexiong’a – chińskiego analityka i komentatora wojskowego – znaczący wpływ na zablokowanie chińskiej inwestycji ma „nacisk zachodnich mocarstw”, którego wpływ na działania ukraińskiego rządu jest wciąż wyczuwalny.

W minionym miesiącu należy również odnotować wzmożoną międzynarodową aktywność chińskich ośrodków medialnych. Oprócz podpisania umowy przez China Radio International (CRI) z ukraińską telewizją należy również przypomnieć o komentowanym przez dra Bartosza Kowalskiego na łamach bloga Ośrodka Spraw Azjatyckich porozumieniu zawartym przez Telewizję Polską oraz Chengdu Radio and Television. Działania te mają na celu promocję krajów objętych porozumieniami co w szerszym kontekście ma pozytywnie wpłynąć na wymianę kulturową oraz wartość wymiany gospodarczej.

Podczas spotkania Wang-Klimkin w trakcie Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku, szef ukraińskiego MSZ otwarcie poprosił Chiny o wzięcie na siebie większego ciężaru w celu zażegnania konfliktu przy ukraińsko-rosyjskiej granicy. Pawło Klimkin podczas obrad ONZ wspomniał, iż w tym celu należy uzyskać poparcie rezolucji nie tylko krajów G7 ale również Chińskiej Republiki Ludowej. Według byłego ministra spraw zagranicznych na Ukrainie – Wołodymira Ohryzko – nawet poparcie lub wstrzymanie się od głosu dla rezolucji ze strony Chin - choć oba scenariusze wydają się wątpliwe - nie dałoby zamierzonego efektu, gdyż Rada Bezpieczeństwa ONZ, której stałym członkiem jest Federacja Rosyjska natychmiastowo zgłosiłaby weto. Nie należy się zatem spodziewać zmiany chińskiego status quo w kontekście kryzysu na Ukrainie, gdyż podjęcie takiego ryzyka ugodziłoby w chińsko-rosyjską wymianę handlową.

2. Wizyta SINOSURE w parku przemysłowym Great Stone jest znakiem, iż tempo rozwoju chińsko-białoruskiego projektu jest satysfakcjonujące dla obu stron. Należy przypomnieć, iż SINOSURE, a właściwie China Export and Credit Insurance Corporation jest jednym z największych przedsiębiorstw w rękach chińskiego rządu pozostając bezpośrednio administrowanym przez State-owned Assets Supervision and Administration Commission of State Council (SASAC), która jest odpowiedzialna m.in. za zarządzanie aktywami oraz powoływanie kadry kierowniczej największych przedsiębiorstw państwowych. SINOSURE powstało na skutek reform gospodarczych przeprowadzonych w Chinach na początku XXI w., jako jeden z wymogów dołączenia ChRL do WTO. Wyżej wspomnianą wizytę należy zatem odczytywać w kontekście wyraźnego impulsu dla kolejnych chińskich inwestycji w parku przemysłowym najprawdopodobniej przy użyciu preferencyjnych linii kredytowych udzielanych przez chińskie banki.

Konsekwencją kontynuacji tworzenia preferencyjnych regulacji i przepisów dotyczących inwestycji zagranicznych podmiotów w parku Great Stone są dwie kolejne inwestycje w branży wysokich technologii. Aleksander Yaroshenko, szef administracji parku przemysłowego potwierdził, iż pozyskanie kolejnych inwestorów było możliwe dzięki dekretnowi nr. 166, który stwarza dogodne warunki do lokowania kapitału w pobliżu Mińska. Yaroshenko wspomniał również o planowanych kolejnych inwestycjach branży Hi-Tech, przede wszystkim jeżeli chodzi o masową produkcję bezzałogowych maszyn latających, producenta technologii LED oraz wytwórcę nowoczesnych materiałów kompozytowych.

3. Wspólne ćwiczenia marynarek wojennych Chin i Rosji w obliczu kryzysu koreańskiego mają konkretny wydźwięk. Przede wszystkim chodzi o jasny sygnał skierowany do opinii międzynarodowej o wzorowo układającej się współpracy gospodarczej i politycznej, co dodatkowo potwierdza wspólne stanowisko wobec obecnych wyzwań na arenie międzynarodowej. Po drugie, jest to wezwanie Stanów Zjednoczonych do ograniczenia swoich militarnych wpływów w regionie Azji Południowo-Wschodniej, przede wszystkim w kontekście wspólnych lipcowych ćwiczeń wojskowych między armiami USA i Korei Południowej. Po trzecie jest to swoisty pokaz siły i rozmachu chińskiej marynarki wojennej. W kontekście lipcowych ćwiczeń na Morzu Bałtyckim, mówi się o dalekosiężnych planach geopolitycznych ChRL w stosunku do regionu Europy i jasnym jest, iż plany te będą realizowane przy rosyjskim udziale.

W przypadku blokady popularnych serwisów społecznościowych i komunikatorów internetowych należy mieć świadomość, iż są to zabiegi czysto polityczne które z jednej strony mają zmusić jedną ze stron do podzielenia się bazą

danych, których wartość dla krajowych służb bezpieczeństwa jest nieoceniona, natomiast z drugiej strony jest to zwrócenie uwagi opinii międzynarodowej na wyraźny dysonans między Wschodem a Zachodem. W przypadku usług oferowanych przez amerykański portal Facebook nie należy spodziewać się tak sprawnego zażegnania problemu jak w przypadku blokady chińskiego komunikatora WeChat w Rosji. Mimo politycznego kontekstu powyższego zdarzenia, martwi postępujące ograniczanie wolności słowa oraz internetowa cenzura w Rosji i Chinach, która jest skutecznie wykorzystywana również do utrzymania władzy przez obecne elity polityczne w obu państwach.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Wrzesień 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl